

Liite 5 Lippu- ja maksujärjestelmiä koskevat vaatimukset

SISÄLTÖ

LIITE 5 LIPPU- JA MAKSUJÄRJESTELMIÄ KOSKEVAT VAATIMUKSET	1
1 YLEISET TAVOITTEET LIPPU- JA MAKSUJÄRJESTELMÄLLE	2
1.1 Yleistä	2
1.2 Liikennepalvelulain mukaiset tietovelvoitteet	2
2 LIPPU- JA MAKSUJÄRJESTELMÄN VAATIMUKSET	3
2.1 Yleiset vaatimukset	3
2.2 Tilaaajan edellyttämät lipputuotteet, hinnat ja lippujen myyminen	3
UUDENMAAN ELY-KESKUKSEN ALUEELLA OVAT KÄYTÖSSÄ SEURAAVAT KUNTAKOHTAISET SEUTU-, KAUPUNKI- JA TYÖMATKALIPUT TARJOUSPYYNÖN MUKAISESSA LIIKENTEESSÄ. TAULUKOSSA ON MAINITTU UUDENMAAN ELY-KESKUKSEN ALUEEN LIIKENTEESSÄ KELPAAVIEN LIPPUJEN TOTEUMAT VUODELTA 2017 SEKÄ LIPPUJEN AJANTASAISET ASIAKASHINNAT.....	5
2.4. Ajoneuvolaitevaatimukset	8
3 TILAAJAN VELVOLLISUUDET	8
4 LIIKENTEENHARJOITTAJAN VELVOLLISUUDET	9
5 LIPPU- JA MAKSUJÄRJESTELMÄN KUSTANNUKSET.....	10

1 Yleiset tavoitteet lippu- ja maksujärjestelmälle

1.1 Yleistä

Viranomaisen liikennöintisopimuksen mukaisessa liikenteessä käytettävän lippu- ja maksujärjestelmän tulee täyttää tässä asiakirjassa määritellyt vaatimukset. Lippu- ja maksujärjestelmistä esitetään ainoastaan vähimmäisvaatimukset, eikä liikenteenharjoittajalta edellytetä minkään tietyn järjestelmän käyttöä. Liikenteenharjoittajan tarjouksesta tulee ilmetä, että sopimuksen mukaisessa liikenteessä käytettävä lippu- ja maksujärjestelmä täyttää tässä asiakirjassa esitetyt vaatimukset.

Lippu- ja maksujärjestelmän avulla myydään asiakkaille lipputuotteita käteisellä ja sähköisten kanavien kautta, todennetaan matkustusoikeuksia ajoneuvoissa, siirretään matkustustietoja taustajärjestelmään sekä varmistetaan lipputulojen kohdentuminen oikeille tahoille. Lippu- ja maksujärjestelmän avulla joukkoliikenteen matkojen maksamisen on oltava asiakkaille helppoa liikennöintisopimuksen mukaisessa liikenteessä. Lisäksi järjestelmän tulee tarjota tilaajalle riittävästi helppokäyttöistä ja ajantasaista tietoa sähköisessä muodossa suunnittelun, kilpailuttamisen ja seurannan tueksi sekä mahdollistaa liikennepalvelulain seurantatiedon toimittamista koskevat velvoitteet.

Sopimusliikenteessä liikenteenharjoittaja, ei tilaaja, vastaa lippu- ja maksujärjestelmäkokonaisuudesta kustannuksineen kaikkine siihen liittyvine osajärjestelmineen (mm. asiakasmyyntipaikat, taustajärjestelmä, myyntisovellus, ajoneuvolaitteet, varikkojärjestelmä sekä sisäiset ja ulkoiset tiedonsiirron rajapinnat). Järjestelmän virhetilanteet eivät saa estää varsinaisen joukkoliikennepalvelun tuottamista.

Tilaaja ja liikennöintisopimuksessa mahdollisesti mainitut kunnat maksavat liikennöintivelvoitteen hoitamisesta liikenteenharjoittajalle ainoastaan sopimuksen mukaista korvausta. Muita korvauksia (esim. lipputukea tai tekniseen tukeen liittyviä maksuja) ei liikenteenharjoittajalle makseta, joten kaikkien lippu- ja maksujärjestelmästä aiheutuvien kulujen on sisällyttävä liikenteenharjoittajan saamaan sopimuksenmukaiseen korvaukseen.

1.2 Liikennepalvelulain mukaiset tietovelvoitteet

Sopimuksen mukaisessa liikenteessä tulee noudattaa liikennepalvelulain (320/2017) tietovelvoitteita seuraavin täsmennyksin tai lisävaatimuksin:

Säännöllistä liikennettä koskevat olennaiset tiedot (liikennepalvelulaki III osa 2 luku 1 § ja Valtioneuvoston asetus liikkumispalveluita koskevista olennaisista tiedoista (643/2017), 2 §) avataan avoimiin rajapintoihin tämän asiakirjan kohtien 3 ja 4 mukaisesti liikenteenharjoittajan toimesta.

Liikenteenharjoittaja, ei tilaaja, vastaa lippu- ja maksujärjestelmän myyntirajapinnan avaamisesta kolmansille osapuolille kertalipun myymiseksi (III osa 2 luku 2 §) sekä tähän liittyvistä kahdenvälisistä sopimuksista. Liikenteenharjoittaja voi valtuuttaa lippu- ja maksujärjestelmästä vastaavan tahon hoitamaan asian puolestaan.

Lippu- ja maksujärjestelmää koskevat yhteentoimivuusvaatimukset (III osa 2 luku 3 §) on määriteltävä tarkemmin kohdissa 2.3 ja 2.4. Liikennepalvelulain perusteluissa kuvattu tunnistepohjainen lippu- ja maksujärjestelmä edellyttää muutoksia nykyisin pääosin käytössä oleviin korttipohjaisiin lippu- ja maksujärjestelmiin paitsi itse järjestelmän perustoimintojen osalta (matkustustapahtumien käsittely ja tallennus siirtyy korteilta yksinomaan taustajärjestelmään), myös ajoneuvolaitteiden tiedonsiirtoyhteyksien osalta. Lain III osa 2 luku 3 pykälässä määri-

telty lakisääteinen vähimmäistaso muodostaa ensimmäisen vaiheen siirryttäessä kohti tunnistepohjaisia lippu- ja maksujärjestelmiä. Lakisääteisen tason kuvaus on kohdassa 2.3. Tulevissa kilpailutuksissa, lippu- ja maksujärjestelmätekniologioiden kehittyessä, tilaaja tulee asettamaan uusia lisävaatimuksia, joilla edellytetään matkustustapahtumien käsittelyä tunnisteiden avulla ainoastaan taustajärjestelmästä jokaisen matkustustapahtuman yhteydessä ajoneuvossa.

Liikenteenharjoittaja vastaa sopimuksen mukaista liikennettä koskevan seurantatiedon sekä liikenteen muutostietojen (IV osa 1 luku 2 §) tallentamisesta ja toimittamisesta tilaajalle kohdan 4 mukaisesti.

Liikennepalvelulain muutosten ja laajennusten kuten puolesta-asioinnin osalta sopimuksessa noudatetaan lakisääteistä tasoa näiden tullessa voimaan.

2 Lippu- ja maksujärjestelmän vaatimukset

2.1 Yleiset vaatimukset

Lippujärjestelmän lipputuotteet hintoineen perustuvat kilometritaksaan. Lipputuotteita ovat esimerkiksi kertalippu, kausilippu ja koululaislippu. Lipputuotteet voivat olla joko haltijakohtaisia tai henkilökohtaisia.

Lippu- ja maksujärjestelmän tulee olla taustajärjestelmä- eli tunnistepohjainen siten kuin kohdissa 2.3 ja 2.4 on tarkemmin eritelty.

2.2 Tilaajan edellyttämät lipputuotteet, hinnat ja lippujen myyminen

Peruskoululaisille myydään matkalippuja enintään seuraavin hinnoin:

Yli 12v. km	Valtakunnallinen
6	2,28
9	2,49
12	2,80
16	3,11
20	3,63
25	4,21
30	4,89
35	5,53
40	6,11
45	6,67
50	7,19
60	8,42

Yli 12v km	Alueellinen
6	2,43
9	2,66
12	2,98
16	3,31
20	3,87
25	4,49
30	5,22
35	5,90
40	6,51
45	7,11
50	7,67
60	8,98

Alle 12 v. km	Valtakunnallinen
6	1,52
9	1,66
12	1,87
16	2,07
20	2,42
25	2,81
30	3,26
35	3,69
40	4,07
45	4,45
50	4,80
60	5,62

Alle 12 v. km	Alueellinen
6	1,67
9	1,83
12	2,05
16	2,28
20	2,66
25	3,09
30	3,59
35	4,05
40	4,48
45	4,89
50	5,27
60	6,18

Yksittäisten kertalippujen enimmäishinnat:

Yksittäisten kertalippujen hinnat:		
	aikuinen	lapsi 4-11v
kilometrit enintään	euroa / henkilö	euroa / henkilö
6	3,30	1,70
9	3,60	1,80
12	3,90	2,00
16	4,70	2,40
20	5,50	2,80
25	6,10	3,10
30	6,80	3,40
35	7,40	3,70
40	8,20	4,10
45	9,30	4,70
50	10,10	5,10
60	11,80	5,90
70	13,70	6,90
80	15,50	7,80
90	17,30	8,70
100	18,70	9,40
110	20,40	10,20
120	22,00	11,00
130	23,50	11,80
140	25,20	12,60
150	26,30	13,20
160	27,80	13,90
170	29,20	14,60
180	31,10	15,60
190	32,70	16,40
200	34,50	17,30
220	37,20	18,60
240	40,30	20,20
260	43,60	21,80
280	46,60	23,30
300	49,90	25,00
325	53,00	26,50
350	56,20	28,10
375	59,30	29,70
400	62,40	31,20
450	69,00	34,50
500	75,30	37,70
550	81,60	40,80
600	88,20	44,10
650	94,40	47,20
700	100,90	50,50
750	107,30	53,70
800	113,60	56,80
850	120,10	60,10
900	126,30	63,20
950	132,90	66,50
1000	139,30	69,70

Kuntakohtaiset matkaliput:

Uudenmaan ELY-keskuksen alueella ovat käytössä seuraavat kuntakohtaiset seutu-, kaupunki- ja työmatkaliput. Taulukossa on mainittu Uudenmaan ELY-keskuksen alueen liikenteessä kelpaavien lippujen toteumat vuodelta 2017 sekä lippujen ajantasaiset asiakashinnat.

Perustuu vuoden 2017 toteumiin
Matkahuollon raporttien mukaan

Lipputuote	Kunta	Myynti kpl v.2017	Matkat kpl v.2017	Asiakastulot €/lippu	Asiakastulot yht. €	Subventio		Subventio		Nousu- korvaus v 2018 €/nousu
						€	%	(€/lippu)	(€/matka)	
FORSSA-HELSINKI -TYÖMATKA-LIPPU	Forssa	53	1066	259,10	13732,3	5702,5	29,34	107,59	5,35	12,88
FORSSAN SEUTULIPPU	Forssa	71	1985	61,00	4331,00	1427,59	24,79	20,11	0,72	2,18
FORSSAN SEUTULIPPU	Humppila	42	1162	61,00	2562,00	1970,69	43,48	46,92	1,70	2,20
FORSSAN SEUTULIPPU	Jokioinen	90	2082	61,00	5490,00		0,00			2,64
FORSSAN SEUTULIPPU	Tammela	53	1105	61,00	3233,00		0,00	0,00	0,00	2,93
FORSSAN SEUTULIPPU	Ypäjä	20	553	61,00	1220,00	571,08	31,88	28,55	1,03	2,21
INKOO-HELSINKI-TYÖMATKA-LIPPU 44 MTK/60 PV	HSL	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,38
INKOO-HELSINKI-TYÖMATKA-LIPPU 44 MTK/60 PV	Inkoo	153	6074	293,00	44829,07	7737,13	14,72	50,57	1,27	7,38
ITÄ-UUDENMAAN SEUTULIPPU	Askola	309	10063	96,58	29843,24	8213,24	21,58	26,58	0,82	2,97
ITÄ-UUDENMAAN SEUTULIPPU	Loviisa	969	38474	75,00	72675,00	52581,08	41,98	54,26	1,37	1,89
ITÄ-UUDENMAAN SEUTULIPPU	Myrskylä	31	1281	75,00	2325,00	338,55	12,71	10,92	0,26	1,81
ITÄ-UUDENMAAN SEUTULIPPU	Mäntsälä	39	958	74,00	2886,00	398,02	12,12	10,21	0,42	3,01
ITÄ-UUDENMAAN SEUTULIPPU	Pornainen	31	1113	78,00	2418,00	891,99	26,95	28,77	0,80	2,17
ITÄ-UUDENMAAN SEUTULIPPU	Porvoo	1606	59023	70,00	112420,00	15603,08	12,19	9,72	0,26	1,90
ITÄ-UUDENMAAN SEUTULIPPU	Pukkila	58	1491	75,00	4350,00	1602,42	26,92	27,63	1,07	2,92
JÄRVENPÄÄ-HELSINKI-TYÖMATKALIPPU 44 MTK/60 PV	HSL	30	1177	179,23	5376,84	1973,56	26,85	65,79	1,68	4,57
JÄRVENPÄÄ-HELSINKI-TYÖMATKALIPPU 44 MTK/60 PV	Järvenpää	189	7921	162,91	30790,73	13402,77	30,33	70,91	1,69	3,89
JÄRVENPÄÄN KAUPUNKILIPPU	Järvenpää	2097	54627	35,00	73395,00	50129,50	40,58	23,91	0,92	1,34
JÄRVENPÄÄN LIITYNTÄLIPPU	HSL			0,00				0,00		0,52
JÄRVENPÄÄN LIITYNTÄLIPPU	Järvenpää	774	14832	10,00	7740,00	25827,96	76,94	33,37	1,74	0,52
JÄRVENPÄÄ-TUUSULA-LIPPU	Järvenpää	1120	30259	44,00	49280,00	34982,44	41,52	31,23	1,16	1,63
KARKKILA-HELSINKI-TYÖMATKALIPPU 44 MTK/60 PV	HSL	33	1444	207,91	6861,03	6549,17	48,84	198,46	4,54	4,75
KARKKILA-HELSINKI-TYÖMATKALIPPU 44 MTK/60 PV	Karkkila	755	31077	229,43	173221,45	136303,95	44,04	180,54	4,39	5,57
KESKI-UUDENMAAN SEUTULIPPU	Järvenpää	119	3375	63,00	7497,00	4505,27	37,54	37,86	1,33	2,22
KESKI-UUDENMAAN SEUTULIPPU	Mäntsälä	512	14389	63,00	32256,00	24459,91	43,13	47,77	1,70	2,24
KESKI-UUDENMAAN SEUTULIPPU	Nurmijärvi	1818	56899	63,00	114534,00	91159,78	44,32	50,14	1,60	2,01
KESKI-UUDENMAAN SEUTULIPPU	Pornainen	67	1561	63,00	4221,00	245,21	5,49	3,66	0,16	2,70
KESKI-UUDENMAAN SEUTULIPPU	Tuusula	151	4963	63,00	9513,00	11348,90	54,40	75,16	2,29	1,92
LAHDEN SEUTULIPPU MÄNTSÄLÄ	Mäntsälä	35	1317	84,00	2940,00	857,27	22,58	24,49	0,65	2,23
LAHDEN SEUTULIPPU MYRSKYLÄ	Myrskylä	34	1754	79,00	2686,00	1827,72	40,49	53,76	1,04	1,53
LAHDEN SEUTULIPPU PUKKILA	Pukkila	114	3704	75,00	8550,00	4579,83	34,88	40,17	1,24	2,31
LOHJALIPPU 1. VYÖH. MUIJALAESPOO	HSL	1	31	148,00	148,00	18,53	11,13	18,53	0,60	4,77
LOHJALIPPU 1. VYÖH. MUIJALAESPOO	Lohja	51	1640	148,00	7548,00	1074,94	12,47	21,08	0,66	4,60
LOHJALIPPU 1. VYÖH. MUIJALAESPOO	HSL	17	618	192,00	3264,00	401,80	10,96	23,64	0,65	5,28

LOHJALIPPU 1. VYÖH. MUIJALA- HELSINKI/VANTAA	Lohja	439	16184	192,00	84288,00	21232,41	20,12	48,37	1,31	5,21
LOHJALIPPU 2. VYÖH. LOHJAN KESK.-ESPOO	HSL	29	1037	180,00	5220,00	1134,33	17,85	39,11	1,09	5,03
LOHJALIPPU 2. VYÖH. LOHJAN KESK.-ESPOO	Lohja	324	11709	180,00	58320,00	10280,23	14,99	31,73	0,88	4,98
LOHJALIPPU 2. VYÖH. LOHJAN KESK.-HELSINKI/VANTAA	HSL	73	2591	226,00	16498,00	3723,04	18,41	51,00	1,44	6,37
LOHJALIPPU 2. VYÖH. LOHJAN KESK.-HELSINKI/VANTAA	Lohja	1786	65354	1576,70	403636,00	91491,64	18,48	357,39	9,82	6,18
LOHJALIPPU 3. VYÖH. LIITOS- ALUEET-ESPOO	HSL			0,00				0,00		5,06
LOHJALIPPU 3. VYÖH. LIITOS- ALUEET-ESPOO	Lohja	101	4493	225,00	22725,00	5249,08	18,76	51,97	1,17	5,06
LOHJALIPPU 3. VYÖH. LIITOS- ALUEET-HELSINKI/VANTAA	HSL	15	695	256,00	3840,00	1135,55	22,82	75,70	1,63	5,53
LOHJALIPPU 3. VYÖH. LIITOS- ALUEET-HELSINKI/VANTAA	Lohja	256	9321	256,00	65536,00	7810,05	10,65	30,51	0,84	7,03
LOHJAN KAUPUNKILIPPU	Lohja	6399	193685	55,00	351945,00	83520,99	19,18	13,05	0,43	1,82
LOIMAAN SEUTULIPPU	Ypäjä	4	107	55,00	220,00	134,30	37,91	33,58	1,26	2,06
LOVIISAN KAUPUNKILIPPU	Loviisa	331	9050	60,00	19860,00	5575,53	21,92	16,84	0,62	2,19
LÄNSI-UUDENMAAN SEUTU- LIPPU	Hanko	166	4724	95,00	15770,00	15888,66	50,19	95,71	3,36	3,34
LÄNSI-UUDENMAAN SEUTU- LIPPU	Inkoo	11	321	85,00	935,00	148,01	13,67	13,46	0,46	2,91
LÄNSI-UUDENMAAN SEUTU- LIPPU	Lohja	419	13932	85,00	35615,00	10800,98	23,27	25,78	0,78	2,56
LÄNSI-UUDENMAAN SEUTU- LIPPU	Raasepori	243	8534	85,00	20655,00	16225,78	44,00	66,77	1,90	2,42
LÄNSI-UUDENMAAN SEUTU- LIPPU	Siuntio	37	1077	85,00	3145,00	229,20	6,79	6,19	0,21	2,92
LÄNSI-UUDENMAAN SEUTU- LIPPU	Vihti	495	13004	85,00	42075,00		0,00	0,00	0,00	3,24
MÄNTSÄLÄ-HELSINKI-TYÖMAT- KALIPPU 44 MTK/60 PV	HSL	6	215	266,61	1599,64	596,96	27,18	99,49	2,78	7,44
MÄNTSÄLÄ-HELSINKI-TYÖMAT- KALIPPU 44 MTK/60 PV	Mäntsälä	687	28069	210,15	144371,25	107610,85	42,71	156,64	3,83	5,14
MÄNTSÄLÄN LIITYNTÄLIPPU 44 MTK/60 PV	Mäntsälä	16	483	98,71	1579,40	581,86	26,92	36,37	1,20	3,27
NURMIJÄRVEN NUORISOLIPPU	Nurmijärvi	2716	77506	44,00	119504,00	117904,34	49,66	43,41	1,52	1,54
NURMIJÄRVEN NUORISOLIPPU NURMIJÄRVI-ESPOO/VANTAA	Nurmijärvi	593	17877	49,00	29057,00	45415,29	60,98	76,59	2,54	1,63
NURMIJÄRVEN NUORISOLIPPU NURMIJÄRVI-HELSINKI	Nurmijärvi	702	22783	70,00	49140,00	75232,31	60,49	107,17	3,30	2,16
NURMIJÄRVILIPPU NURMIJÄRVI- ESPOO/VANTAA	HSL	108	3968	70,00	7560,00	9576,91	55,88	88,68	2,41	1,91
NURMIJÄRVILIPPU NURMIJÄRVI- ESPOO/VANTAA	Nurmijärvi	927	29780	70,00	64890,00	54970,03	45,86	59,30	1,85	2,18
NURMIJÄRVILIPPU NURMIJÄRVI- HELSINKI	HSL	517	17225	100,00	51700,00	47785,45	48,03	92,43	2,77	3,00
NURMIJÄRVILIPPU NURMIJÄRVI- HELSINKI	Nurmijärvi	10043	363488	99,99	1004200,00	981849,38	49,44	97,76	2,70	2,76
PORNAINEN-HELSINKI-TYÖMAT- KALIPPU 44 MTK/60 PV	HSL			0,00				0,00		5,06
PORNAINEN-HELSINKI-TYÖMAT- KALIPPU 44 MTK/60 PV	Pornainen	69	2955	216,64	14948,30	6481,70	30,25	93,94	2,19	5,06
RAASEPORI-HELSINKI-TYÖMAT- KALIPPU 44 MTK/60 PV	HSL			0,00						6,34
RAASEPORI-HELSINKI-TYÖMAT- KALIPPU 44 MTK/60 PV	Raasepori	13	508	247,88	3222,47	726,33	18,39	55,87	1,43	6,34
RAASEPORIN KAUPUNKILIPPU	Raasepori	2346	63940	50,00	117300,00	100046,21	46,03	42,65	1,56	1,83
RIIHIMÄEN SEUTULIPPU	Hausjärvi	114	3643	63,00	7182,00	3531,80	32,96	30,98	0,97	1,97
RIIHIMÄEN SEUTULIPPU	Janakkala	35	954	70,00	2450,00	1371,45	35,89	39,18	1,44	2,57
RIIHIMÄEN SEUTULIPPU	Loppi	357	9790	67,00	23919,00	12954,68	35,13	36,29	1,32	2,44
RIIHIMÄEN SEUTULIPPU	Mäntsälä	4	95	68,00	272,00	186,27	40,65	46,57	1,96	2,86

Muut hyväksyttävät lipputuotteet:

Lisäksi sopimuksen mukaisessa liikenteessä hyväksytään seuraavat lipputuotteet:

- 22 matkan vuosilippu, aikuinen/lapsi
- 44 matkan vuosilippu, aikuinen/lapsi

44 matkan aikuisten vuosilippuun sisältyy vähintään 25 %:n ja lastenlippuun (4-11 vuoti-
aat) 50 %:n alennus yksittäisten kertalippujen hinnoista.
22 matkan aikuisten vuosilippuun sisältyy vähintään 15 %:n ja lastenlippuun (4-11 vuoti-
aat) 50 %:n alennus yksittäisten kertalippujen hinnoista.

- 44 matkan Kelan opiskelijavuosilippu
- Kelan opiskelijaseutulippu
- Arvokortti (käytetään tässä liitteessä kuvattuja yksittäisten kertalippujen hintoja)

Lippujen asiakashintoja voidaan muuttaa Uudenmaan ELY-keskuksen päätöksellä.

Liikenteenharjoittaja vastaa lippujen palvelupisteiden ja myyntipisteiden toiminnasta.

Kohdan 2.2. listauksessa mainittujen tilaajan edellyttämien lipputuotteiden (pois lukien peruskoululaisten liput, kuntakohtaisten lippujen ensimmäisen lipun perustaminen sekä kohdan " muut hyväksyttävät lipputuotteet" ensimmäisen lipun perustaminen) on oltava ostettavissa käteisellä ja yleisimmillä pankki- ja luottokorteilla vähintään ajoneuvoissa ilman myyntipalkkioita tai laskutus- tai maksutapalisia. Myynnistä tai latauksesta on annettava asiakkaalle aina kuitti. Ajoneuvon kuljettajalta ostetuista lipuista tai matkakortin lataamisesta ajoneuvossa voidaan periä lipun hinnan lisäksi erillinen myyntipalkkio ainoastaan, jos lipun ostaminen/lataaminen Internet-palvelussa on mahdollista ja asiakkaita tiedotetaan käytännöstä riittävästi ja asia hyväksytetään ELY-keskuksella.

2.3. Vaatimukset lippujen ja lippu- ja maksujärjestelmän yhteentoimivuudesta sekä clearingistä

Sopimuksen mukaisessa liikenteessä käytettävän lippu- ja maksujärjestelmän tulee täyttää seuraavat liikennepalvelulain III osan 2 luvun 3 §:n vaatimukset:

- palveluntarjoajan lipputuotteisiin perustuvien matkustusosoikeuksien on oltava todennettavissa sähköisen viestintäverkon avulla taustajärjestelmästä, ja todentamisessa on käytettävä yleiskäyttöisiä teknologioita

Yllämainittu vaatimus muodostaa yhteentoimivuusvaatimusten lakisääteisen tason sopimuksen mukaisessa liikenteessä. Tilaaja tarkentaa edellä mainittua vaatimusta seuraavasti:

- matkustusosoikeuksien ylläpitoa varten tulee olla käytössä taustajärjestelmä, eikä ylläpito ainoastaan kortilla riitä
- matkustusosoikeudet tulee voida todentaa taustajärjestelmästä. Tämän lisäksi ne voidaan todentaa esimerkiksi kortilta. Tilaaja ei aseta vaatimuksia siitä, kuinka usein todentamisen taustajärjestelmästä pitää tapahtua. Näin ollen ei vaadita jokaisen matkustustapahtuman yhteydessä (ajoneuvossa) tapahtuvaa matkustusosoikeuden todentamista taustajärjestelmästä.

Käytännön esimerkkinä voidaan mainita kortin katoamistilanne: mikäli asiakas kadottaa matkakortin, matkustusosoikeudet tulee olla todennettavissa taustajärjestelmästä, eikä asiakas menetä maksamaansa matkustusosoikeutta.

Liikenteenharjoittaja tai tämän valtuuttama taho vastaa lippu- ja maksujärjestelmänsä yhteentoimivuudesta ja lipputulokorvausten selvityksestä ("clearing") edellä mainittujen lipputuotteiden osalta. Liikenteenharjoittajan toteuttaman lippu- ja maksujärjestelmän tulee pystyä

käsittämään kohdassa 2.2 lueteltuja lippuja (lukemaan matkakortteja) sekä tulostamaan asiakkaalle kuitti kertalipuista ja kuntakohtaisten lippujen lisälatauksista tai mahdollisen arvoliipun tai ennakoon ostetun kertalipun käytöstä sekä kertalipun myynnin yhteydessä myös mahdollinen vaihtolippu.

Sopimuksen mukaisessa liikenteessä saadut lipputulot ja tehdyt matkat on raportoitava tilaajalle ja maksaville kunnille. Raportointivaatimukset esitetään tämän asiakirjan kohdassa 4.

Kelan koulumatkatukeen oikeutettujen opiskelijoiden lippuihin liittyen liikenteenharjoittaja tai tämän valtuuttama taho voi tehdä sopimuksen Kelan kanssa periäkseen osan lipun hinnasta suoraan Kelalta asiakkaan sijaan.

Lippu- ja maksujärjestelmän toimimattomuus, käyttäjien tukipyynnöt ja muut mahdolliset viranomaisen tukipyynnöt ovat tilanteita, joihin liikenteenharjoittajan tulee varautua. Lippu- ja maksujärjestelmän käyttö- ja virhetilanteisiin on oltava saatavissa tukipalveluita vähintään liikennöintipäivinä. Tukipyynnöt koskevien palautekanavien on oltava eri osapuolten käytössä vähintään kaikkina liikennöintipäivinä.

2.4. Ajoneuvolaitevaatimukset

Liikenteenharjoittajan ajoneuvoissa on oltava lipputuotteiden hyväksymiseen ja käsittelyyn soveltuvat ajoneuvolaitteet ja ohjelmistot. Jokaisessa linja-autossa on oltava rahastuslaite.

Kuljettajalla tulee olla erillinen käyttöoikeussopimus-kuljettajakortti, jolla rekisteröityy ajoneuvolaitteelle alkaessaan ajaa käyttöoikeussopimuksen mukaista liikennettä. Liikenteenharjoittaja vastaa siitä, että kuljettajat rekisteröityvät vuorolle oikealla kuljettajakortilla. Erillisen kuljettajakortin avulla varmistetaan käyttöoikeussopimuksen mukaisen liikenteen erottelu muusta liikenteestä, ja kuntakohtaisten lippujen lippusubvention yleisten ehtojen mukainen käsittely. Tilaajan tulee pystyä todentamaan oikean kuljettajakortin käyttö käyttöoikeussopimuksen mukaisessa liikenteessä jälkikäteen lippu- ja maksujärjestelmän tuottamien raporttien perusteella.

Kertalipussa tulee olla tieto linjasta, liikennöitsijästä ja kelpoisuusajasta.

Lippu- ja maksujärjestelmän on mahdollistettava etäluettavien korttien ja mahdollisten muiden käytössä olevien matkustustunnisteiden lukeminen ja lataaminen.

Tilaajalla tai tämän valtuuttamalla auditoijalla on oikeus auditoida ja tarkastaa liikenteenharjoittajan ajoneuvojen rahastuslaitteet, varikkojärjestelmät ja muut lippu- ja maksujärjestelmän osajärjestelmät, mikäli tilaaja epäilee, ettei järjestelmä toimi näiden vaatimusten mukaisesti. Jos liikenteenharjoittajan ajoneuvojen rahastuslaitteissa, varikkojärjestelmissä tai muissa lippu- ja maksujärjestelmän osajärjestelmissä ilmenee virheitä, on liikenteenharjoittaja velvollinen välittömästi korjaamaan virheet omalla kustannuksellaan sekä korvaamaan tilaajalle mahdollisesti aiheutuneet vahingot ja kustannukset. Virhetilanteissa ja sanktioinnissa noudatetaan hankintasopimuksen yleisiä ehtoja.

Liikenteenharjoittaja antaa tarjouksensa liitteenä kuvauksen käytettävästä lippu- ja maksujärjestelmästä.

3 Tilaajan velvollisuudet

Tilaaja vastaa siitä, että on tallentanut seuraavat tiedot hallinnoimaansa järjestelmään (Vallu)

- Sopimuksen perustiedot kuten sopimusnumero
- Sopimukseen sisältyvien linjojen reitit ja pysäkit (pysäkin nimi ja ID, järjestelmässä käytetään Digiroadin pysäkkitunnisteita)
- Sopimukseen sisältyvien linjojen aikataulut

Liikenteenharjoittaja vastaa aikataulutietojen tarkistamisesta ja täsmentämisestä sekä niiden päivittämisestä muutostilanteissa seuraavan kohdan (4) mukaisesti.

4 Liikenteenharjoittajan velvollisuudet

Ennen sopimuksen liikennöinnin alkamista liikenteenharjoittajan velvollisuutena on tarkistaa ja korjata tilaajan ohjeistuksen mukaisesti ilman erillistä korvausta tilaajan tallentamat aikataulupylväät ja ilmoittaa tilaajalle mahdollisista huomaamistaan virheistä.

Liikenteenharjoittaja esittää sopimuskauden aikaisia muutoksia vähintään 60 päivää ennen muutosten voimaan tuloa tilaajan ohjeistuksen mukaisesti. Tämän lisäksi liikenteenharjoittaja vastaa kaikkien lippu- ja maksujärjestelmään liittyvien tietojen (esim. reitti-, aikataulu-, pysäkki- ja hintatiedot) tallentamisesta ja tietojen ylläpitämisestä hallinnoimassaan lippu- ja maksujärjestelmässä sekä näitä koskevien rajapintatietojen toimittamisesta Liikenneviraston NAP-palveluun siten, että Valtioneuvoston asetuksen 643/2017 2 §:n mukaiset velvollisuudet täyttyvät.

ELY-keskukselle ja kunnille toimitettavat tiedot:

Liikenteenharjoittaja on velvollinen toimittamaan sähköisessä muodossa kaikesta sopimuksen mukaisesta liikenteestä tilaajalle kolmasti vuodessa järjestettävän kahden viikon mittaisen matkustajalaskennan tiedot. Vuosittaisten kolmen laskentajakson tiedot tallennetaan sähköiseen matkustajalaskentatietojen Internet-palveluun <https://lomake.fi/forms/ext/LVM/matlas> tilaajan antamien tarkempien ohjeiden mukaisesti. Lisäksi liikenteenharjoittajan tulee toimittaa ELY-keskukselle pysäkkikohtaiset matkustajalaskennat (ns. vuoron matkustajaprofiilit) kirjallisina samoilta kolmelta ajanjaksolta kuin Internet-palveluun ilmoitetut matkustajamäärät. Pysäkkikohtaisissa tiedoissa on käytettävä Digiroad-järjestelmän mukaisia pysäkkitunnisteita.

Selvitykset tulee tallentaa Internet-palveluun ja pysäkkikohtaiset matkustajalaskentalomakkeet toimittaa tilaajalle laskentakuukautta seuraavan kuukauden loppuun mennessä tai tilaajan erikseen ilmoittaman myöhempänä ajankohtana. Matkustajalaskentojen tallentaminen sähköiseen matkustajalaskentatietojen palveluun, pysäkkikohtaisten matkustajalaskentojen toimittaminen määräajassa sekä kuukausittaisten matkustajatietojen toimittaminen on edellytys korvauksen kuukausierän maksamiselle.

Internet-palvelussa ilmoitetaan kultakin laskentajaksolta seuraavat tiedot vuoro kohtaisesti:

- lipputulo: keskiarvo laskentajakson päiväkohtaisista lipputulotiedoista (sis. alv)
- rahtitulo: keskiarvo laskentajakson päiväkohtaisista rahtitulotiedoista (sis. alv)
- keskikuorma: keskiarvo laskentajakson päiväkohtaisista keskikuormatiedoista
- maksimikuorma: laskentakaudella suurin yhtä aikaa autossa ollut matkustajamäärä
- nousijat: keskiarvo laskentajakson päiväkohtaisista kokonaisnousijamääristä

Tiedot on toimitettava riippumatta siitä, käytetäänkö sopimuksen mukaisessa liikenteessä liikenteenharjoittajan omaa tai tämän valtuuttaman tahon toteuttamaa lippu- ja maksujärjestelmää.

Liikenteenharjoittajan tulee edellä mainittujen tietojen lisäksi toimittaa kuukausittain ELY-keskukselle ja kunnille kuluneen kuukauden matkustajatiedot sisältäen vuorokohtaisesti seuraavat tiedot:

- matkustajamäärät koko kuukaudelta
- matkustajatulot (sis. alv.) koko kuukaudelta käteislipputulot eroteltuna

Liikenteenharjoittaja tai tämän valtuuttama taho toimittaa edellä listatut kaksi kuukausittaista matkustustietoa tilaajalle sekä maksaville kunnille kerran kuukaudessa, liikennöintiä seuraavan kuukauden 10. päivään mennessä. Tiedot toimitetaan sähköisesti ELY-keskuksen laitimalle Excel-pohjalle, jonka ELY-keskus toimittaa sopimuksen lähettämisen yhteydessä liikenteenharjoittajalle. Tilaaja vastaa raportointitiedon pohjalta sopimuksen mukaisen liikenteen seurantatietojen toimittamisesta Liikennevirastolle liikennepalvelulain velvoitteiden mukaisesti.

Tilaajalla on rajoittamaton ja pysyvä hyödyntämis-, käyttö- ja luovutusoikeus tietoihin, jotka tallennetaan sopimuksenmukaisesta liikenteestä liikenteenharjoittajan järjestelmään (mm. reitti-, aikataulu- ja matkustajatiedot) tai joita järjestelmä hyödyntää (mm. mahdollinen ajo- ja paikkatieto).

5 Lippu- ja maksujärjestelmän kustannukset

Liikenteenharjoittaja vastaa käyttämänsä lippu- ja maksujärjestelmän edellyttämistä laite- ja palveluhankinnoista sisältäen lipputuotteiden myyntipalvelun, huolto-, ylläpito-, päivitys- ja kehittämiskustannuksista sekä linja-autonkuljettajien koulutuksesta ja informoinnista.

Tilaaja voi halutessaan vaatia lippu- ja maksujärjestelmän auditointia, jonka suorittaa järjestelmän liikkeellelaskija/-t. Liikenteenharjoittaja on velvollinen maksamaan auditoinnista aiheutuvat kulut.